

ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД ХЭРГИЙН
САЙД Х.НЯМБААТАР

ГАДААД ХАРИЛЦААНЫ САЙД
Б.БАТЦЭЦЭГ

ЭРҮҮГИЙН ХЭРЭГТ ЭРХ ЗҮЙН ХАРИЛЦАН ТУСЛАЛЦАА ҮЗҮҮЛЭХ ТУХАЙ ЕВРОПЫН КОНВЕНЦЫГ СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

1. Хуулийн төсөл боловсруулах үндэслэл, шаардлага

1.1. Хууль зүйн үндэслэл, шаардлага

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Аравдугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт “Монгол Улсын олон улсын гэрээ нь баталсан буюу нэгдэн орсон тухай хууль хүчин төгөлдөр болмогц дотоодын хууль тогтоомжийн нэгэн адил үйлчилнэ.” гэж заасан.

Эрүүгийн хуулийн 1.6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Монгол Улсын иргэн, тус улсад байнга оршин суудаг харьяалалгүй хүн гадаад улсад энэ хуульд заасан гэмт хэрэг үйлдэж, тухайн гэмт хэрэгт нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгээгүй бол энэ хуулиар эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэнэ.” гэж, Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа нь гэмт хэрэг хаана гарсныг үл харгалзан энэ хуулийн дагуу явагдана.” гэж тус тус заасан.

Мөн Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 42.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Гадаад улсын нутаг дэвсгэрт мэдүүлэг авах, үзлэг, нэгжлэг, туршилт хийх, эд хөрөнгө хураан авах болон энэ хуульд заасан эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа явуулах шаардлагатай бол уг асуудлыг эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай болон олон улсын бусад гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу гүйцэтгэнэ.” гэж, 42.4 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Шүүх, прокурор, мөрдөгч нь гадаад улсын холбогдох байгууллага, албан тушаалтны мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах тухай хүсэлтийг энэ хуульд заасан нийтлэг журмын дагуу биелүүлнэ.” гэж тус тус заасан.

Эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх тухай Европын конвенц нь Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.4-т заасан эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэхтэй холбогдсон олон улсын гэрээ тул Монгол Улсын Их Хурлаар заавал соёрхон батлах олон улсын гэрээ юм.

Дээрх хууль зүйн үндэслэлийг удирдлага болгон Европын зөвлөлийн гишүүн улсуудын 1959 онд байгуулсан Эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай Европын конвенцыг соёрхон батлах тухай хуулийн төслийг боловсруулна.

1.2. Практик үндэслэл, шаардлага

Монгол Улс нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагаас гэмт хэрэгтэй тэмцэх чиглэлээр баталсан 25 олон талт олон улсын гэрээнд нэгдэн орсон. Үүнээс Үндэстэн дамнасан, зохион байгуулалттай гэмт хэргийн эсрэг НҮБ-ын конвенц болон түүний нэмэлт протоколууд, Авлигын эсрэг НҮБ-ын конвенц, Мансууруулах бодис ба сэтгэцэд нөлөөт бодисын хууль бус эргэлтийн эсрэг НҮБ-ын конвенц болон бусад эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх тухай зохицуулалт орсон олон талт олон улсын гэрээний үндсэн дээр тэдгээрийн гишүүн улсуудтай эрх зүйн туслалцаа үзүүлэх боломжтой.

Мөн Монгол Улсаас 18 улстай байгуулсан эрүүгийн хэргийн талаар эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх тухай хоёр талт олон улсын гэрээний хүрээнд эрх зүйн туслалцаа хүсэх нөхцөл бүрдсэн бөгөөд эдгээр улсын ихэнх нь зүүн Европ болон Азийн орнууд байна (Унгар, Болгар, Румын, Чех-Словак, Ардчилсан Солонгос, Хятад, Казахстан, Украин, Польш, Орос, Солонгос, Киргиз, Вьетнам, Турк, Энэтхэг, Беларусь, БНХАУ-ын ЗЗОБ Хонконг, БНХАУ-ын ЗЗОБ Макао).

Харин эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай хоёр талт гэрээ байгуулаагүй баруун Европын улсуудтай дээрх конвенциудад хамаарахаас бусад гэмт хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд эрх зүйн туслалцаа хүсэх боломжгүй юм. Мөн эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх тухай гэрээ байгуулах нь улсуудын гадаад харилцаа, эрх зүйн тогтолцоо, эдийн засгийн боломж, практик туршлага зэрэг олон хүчин зүйлээс шалтгаалдаг учраас зарим улстай хоёр талт гэрээ байгуулах хүндрэлтэй байдаг.

Эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай Европын конвенцод одоогийн байдлаар Европын Зөвлөлийн 48 гишүүн улс, Европын Зөвлөлийн гишүүн бус 5 улс (Бразил, Чили, Израил, Солонгос, Өмнөд Африк) нэгдэн орсон байна.

Тус конвенцын гишүүн улсын тоонд Монгол Улсын иргэд суралцах, ажиллах, бизнес эрхлэх болон аяллын зорилгоор олноор зорчдог, оршин суудаг улсууд багтаж байна. Тухайлбал, Англи, Герман, Бельги, Ирланд, Швед зэрэг улсууд байна.

Иймд Монгол Улсаас зарим гадаад улстай эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх асуудлаар харилцах эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх шаардлагын үүднээс Эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай Европын конвенцод нэгдэн орох нь зүйтэй гэж үзэж байна.

2. Хуулийн төслийн ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Энэхүү хуулийн төсөл нь 1 зүйлтэй байх бөгөөд тус зүйлд Эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх тухай Европын конвенцыг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон батлах тухай заалт байхаар боловсруулна.

3. Хуулийг хэрэгжүүлснээр гарч болох нийгэм, эдийн засаг, хууль зүйн үр дагавар

Энэхүү хуулийг баталснаар Монгол Улс болон Эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх тухай Европын конвенцын гишүүн улсууд хооронд эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн туслалцаа үзүүлэх эрх зүйн орчин бүрдэж, гишүүн улсуудын нутаг дэвсгэрт эрүүгийн хэрэг мөрдөн шалгах, хянан шийдвэрлэх ажиллагааг гүйцэтгэх боломжтой болох бөгөөд энэ нь эрүүгийн хэргийн шийдвэрлэлтийг нэмэгдүүлэх, гэмт хэрэгтэй үр дүнтэй тэмцэх, өөрийн улсын иргэд, хуулийн этгээдийн эрх ашгийг хангах нөхцөлийг бүрдүүлэх юм.

Мөн түүнчлэн тус конвенцын гишүүн улсуудтай тусгайлан хоёр талт гэрээ байгуулах шаардлагагүй болж, гэрээ байгуулахад шаардагддаг бүх талын зардал, нөөцийг хэмнэх эерэг талтай.

Нийгэм, эдийн засаг, хууль зүйн ямар нэг сөрөг үр дагавар гарахгүй.

4. Бусад хууль тогтоомжтой уялдуулсан байдал

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Олон улсын гэрээний тухай хууль, Хууль тогтоомжийн тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжтой нийцүүлэн боловсруулна. Хуулийн төсөл батлагдсанаар шинээр өөр хууль боловсруулах, бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох шаардлагагүй.

Эрүүгийн хэрэгт эрх зүйн туслалцаа харилцан үзүүлэх тухай Европын конвенцыг соёрхон баталж, батламж жуух бичгээ Европын Зөвлөлийн сайд нарын хороонд хүргүүлснээр тус конвенц Монгол Улсын хувьд хүчин төгөлдөр болно.

---ooOoo---